

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย

จากอดีตจนถึงปัจจุบันระบบการศึกษาไทยเป็นการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยความรู้ผ่านตำรา ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเท่านั้น ในส่วนวิธีการและกระบวนการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนดังกล่าวเป็นแบบพึ่งผู้อื่น เลียนแบบทำตามผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดเอง ใฝ่รู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของคนในยุคโลกาภิวัตน์ จากผลการประเมินการจัดการศึกษาของประเทศที่ผ่านมาจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) พบว่ามีปัญหาวิกฤติในด้านคุณภาพการศึกษา กล่าวคือในกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบ มากกว่าการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาวิกฤติด้านปริมาณและคุณภาพการศึกษาที่ยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ ของสถาบันจัดอันดับ International Institute for Management Development, IMD ที่ประเมินความสามารถการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย ปี 2543 เป็นลำดับที่ 47 จาก 47 ประเทศ ปี 2544 อยู่ในลำดับที่ 48 จาก 49 ประเทศ และจากการสำรวจความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ของนักเรียนในโครงการ Trends in International Mathematics and Science study 2003-2004 จากประเทศต่างๆ 50 ประเทศ พบว่า 5 อันดับแรกได้แก่ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง จีน ไต้หวัน และญี่ปุ่น ส่วนประเทศไทยได้ 5 ลำดับจากล่างสุด (ลำดับที่ 495) ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความอ่อนแอในคุณภาพการเรียนการสอนของประเทศที่ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมาอย่างลึกซึ้ง และไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ในสิ่งที่ได้เรียนรู้ จนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ สถานการณ์จริง เนื่องจากการขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จึงทำให้การถ่ายโอนความรู้ไม่เกิดหรือเกิดขึ้นน้อย เป็นผลมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันควรจะมีลักษณะที่เน้นการฝึกให้มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกระบวนการเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งความสามารถทางสติปัญญา

การใช้กระบวนการคิดขั้นสูงและการใช้เหตุผล (Astin : 1993) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้พยายามปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา โดยทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ทบวงมหาวิทยาลัย : 2540) ได้แก่ 1) เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ 2) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถครองตนอยู่ในสังคมอย่างเต็มภาคภูมิ 3) เป็นผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นการมุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยจัดได้ตามความพร้อมของสถาบัน คงความเป็นเอกลักษณ์ เชื่อมโยงกับปรัชญา และปณิธานของสถาบัน สนับสนุนให้ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ รวมถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

การศึกษามีความตื่นตัวและให้ความสนใจการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้เรียน และบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่จะใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ผู้เรียนจะมีอิสระในการแสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง เป็นการเปิดโอกาสได้เรียนรู้ตามความสามารถซึ่งจะสนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี เป็นการนำโลกภายนอกเข้ามาสู่ห้องเรียนทำให้ช่องว่างระหว่างห้องเรียนกับสังคมลดน้อยลง อีกทั้งทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยทุกคนมีโอกาสในการเข้ารับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นรูปแบบของการศึกษาต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อสนองต่อการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ดังกล่าวมากที่สุด

การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่กำลังเป็นที่สนใจและยังใหม่อยู่มากสำหรับผู้เรียนและผู้สอนหลายคน หากพิจารณาจากแนวคิดในการประยุกต์เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาทางการศึกษา จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย มีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ระบบการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียน เลือกรวัน เวลาได้ตามที่ต้องการ ผู้เรียนหลายคนชอบที่จะเรียนแบบยืดหยุ่นสามารถเลือกที่จะเรียนเร็วขนาดไหนก็ได้ เวลาใดก็ได้ ระบบการศึกษานี้ยังช่วยประหยัดเวลาได้ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ และช่วยลดค่าใช้จ่ายได้ถึง 30-60 เปอร์เซ็นต์ ระบบเครือข่ายมีศักยภาพที่จะใช้สนับสนุนกิจกรรมการเรียนต่างๆ ได้มากมาย (Anderson, 1994:9) ได้แก่ การนำ

เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบออนไลน์ (Online Instruction) ทำให้เกิดรูปแบบและแนวคิดการจัดการเรียนการสอน ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ในชั้นเรียนปกติ กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional) ในชั้นเรียนส่วนใหญ่ผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ โดยอธิบายและแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนมักไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็น หรือซักถาม เนื่องจากในชั้นเรียนมีผู้เรียนจำนวนมาก การเรียนถูกจำกัดด้วยเวลา และผู้เรียนมีความแตกต่างกันไม่กล้าแสดงออก เนื้อหาในการเรียนที่มากในแต่ละวัน เรียนหลายวิชา ขาดความต่อเนื่องของเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายนั้น สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับกลุ่มผู้เรียน หรือระหว่างกลุ่มผู้เรียนกับผู้สอน มีการทำกิจกรรมร่วมกันผ่านเครือข่ายในรูปแบบบทเรียน สามารถติดต่อสื่อสารผ่านการให้บริการต่างๆ ของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การสื่อสารผ่านจอภาพ (Video Conference) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย ยังสามารถจัดให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น โต้ตอบทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous) และไม่ประสานเวลา (Asynchronous) เช่น ห้องสนทนา (Chat Room) หรือกระดานสนทนา (Web Board) ดังนั้น การเรียนการสอนผ่านเครือข่าย เป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่สถานที่ใด อีกทั้งยังสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกว้างขวางขึ้นไม่จำกัดทั้งเวลา และสถานที่

นอกจากนั้นการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ยังช่วยสนับสนุนและส่งเสริม "ชุมชนผู้เรียน" (Community of Learner) (Anderson, 1994:9) สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนติดตามค้นคว้าข้อมูลในสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยอาจติดตามได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีสมัครเล่นช่วยให้เกิดกิจกรรมของกลุ่มตามความสนใจ มีการอภิปรายระหว่างกลุ่ม ทำให้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ความคิดเห็น และประสบการณ์ของผู้อื่น นำไปสู่การพัฒนาและขยายความรู้ความเข้าใจของตนเองให้ดีขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งครูผู้สอนและนักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่ทันสมัยได้ โดยง่าย (Russette, 1998:73) และทำให้ผู้เรียนได้ควบคุมสิ่งที่ตนเองทำเอง และด้วยวิธีการของตนเองมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาค้นคว้า

ความรู้ (knowledge) เป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดขอบเขตของความหมาย แต่ถ้าเราเริ่มจากคำว่า "ข้อมูล" หรือ "ข้อเท็จจริง" สิ่งที่ได้คือความจริงต่าง ๆ ที่ปรากฏเกิดขึ้น การดำเนินการต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อมูล เช่น เมื่อเรามีการซื้อขายสินค้า ก็มีการจดบันทึกหลักฐาน เช่น การออกไปเสร็จ ไปสั่งของ เอกสารกำกับ เป็นรายการแสดงการดำเนินการ สิ่งเหล่านี้เรียกว่าข้อมูล ข้อมูลจึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการทั้งในระดับส่วนตัว ระดับการทำงานร่วมกัน

และระดับกลุ่ม องค์กร ตลอดจนระดับสังคม และชุมชนต่างๆ การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ปัญญาของคนส่วนใหญ่ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้และปัญญาที่ผูกพันอยู่กับงานและการดำรงชีวิต “การแลกเปลี่ยนเรียนรู้” (Knowledge Sharing) ระหว่างกัน ผ่านการทำงานร่วมกัน วิธีการใดก็ตามที่มีเป้าหมายพัฒนางานของกลุ่มหรือของตน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์หรือความรู้ที่เกิดจากการทำงาน ถือเป็นจัดการความรู้ทั้งสิ้น ในการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้มุ่งทำให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาผ่านเครื่องมืออำนวยความสะดวกและสื่อที่เตรียมไว้ให้ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมและระบบการจัดการความรู้ที่สมบูรณ์เพื่อให้ผู้เรียนมุ่งศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่สนใจโดยกำหนดรูปแบบต่างๆ ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ จึงควรมีการพัฒนาในเรื่องรูปแบบ ระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตระดับอุดมศึกษาขึ้น อันจะเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนที่สามารถศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่สนใจ ด้วยตนเอง สามารถเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถจากสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งในกลุ่มเพื่อนภายในห้องและเพื่อนต่างสถาบัน มีสื่อที่หลากหลายกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เป็นระบบเปิดซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนจากสถานที่ใดก็ได้ ในช่วงเวลาที่ตนเองพอใจ มีแหล่งข้อมูลมหาศาล ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวาง มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ มีโอกาสในการกำหนดแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองพึงพอใจ ใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ตามความสามารถในการรับรู้ของตน

จากแนวคิดทฤษฎีและข้อมูลข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตระดับอุดมศึกษา ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สนับสนุนและให้ความสะดวกทั้งแก่เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ แหล่งข้อมูลสนับสนุนการเรียนการสอน อาจารย์ และนิสิตผู้ใช้ระบบ โดยการพัฒนาและประเมินต้นแบบระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ และส่งเสริมการใช้ระบบการจัดการความรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ใฝ่รู้ตลอดชีวิต และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเนื้อหาวิชาร่วมกันของแต่ละสถาบัน เพื่อความก้าวหน้าในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพของสถาบันการศึกษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยประกอบด้วย

1. พัฒนาระบบการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนิสิตระดับอุดมศึกษา
2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยระบบการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนิสิตระดับอุดมศึกษา
3. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง
4. ศึกษาการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บไซต์การเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
5. ศึกษาความพึงพอใจของนิสิต ที่มีต่อระบบการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R&D)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นิสิตระดับอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยละ 30 คน รวมจำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานที่ต่างๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ประกอบด้วย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 10 คน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จำนวน 10 คน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 10 คน รวมจำนวน 30 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวน 5 ท่าน แล้วนำความคิดเห็นจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนารูปแบบระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)** ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตระดับอุดมศึกษา

2. **ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** ได้แก่

- 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้
- 2.3 การเรียนรู้แบบนำตนเอง
- 2.4 ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อระบบการจัดการความรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

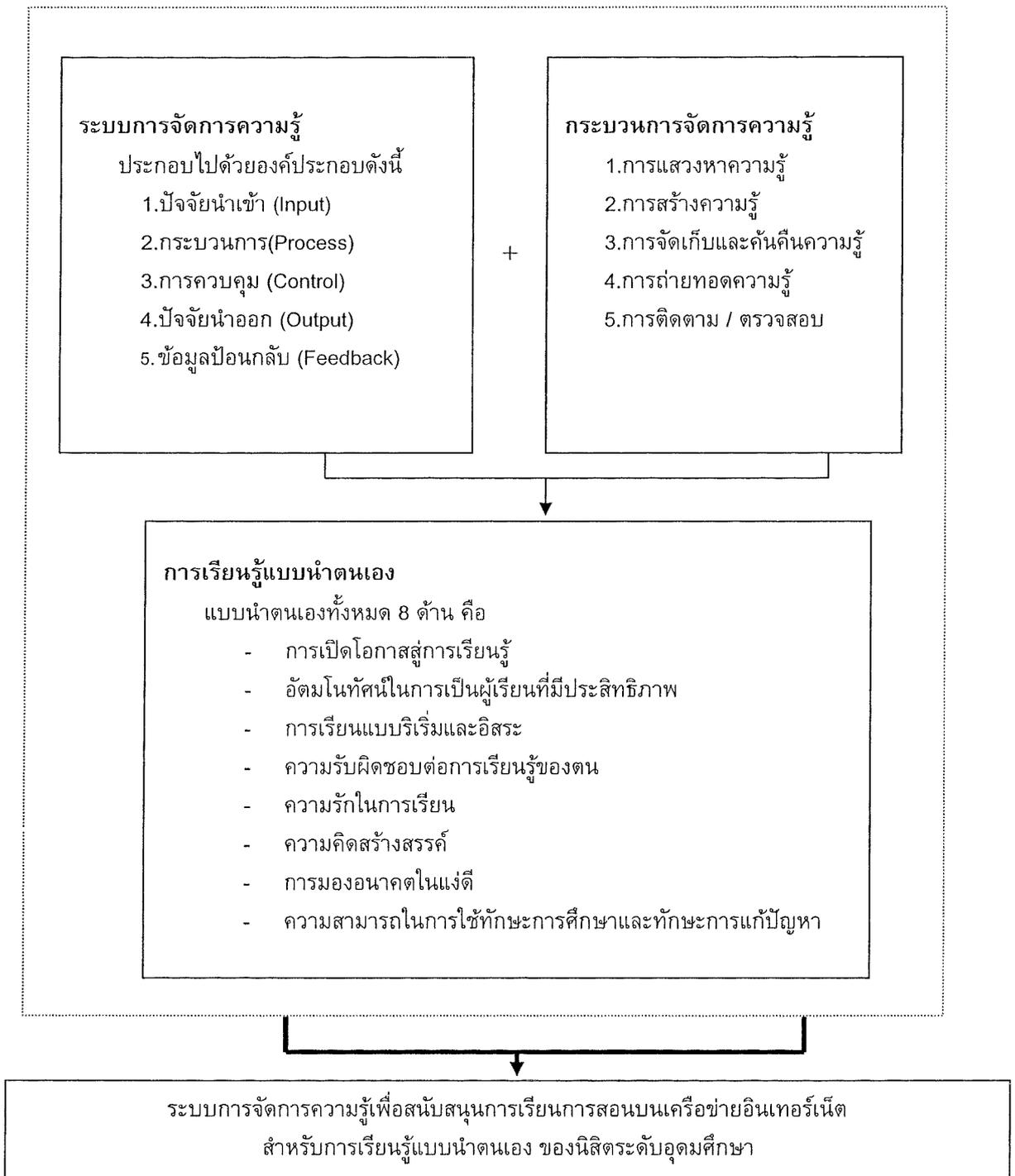
ระบบการบริหารจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง การเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (World Wide Web) มาสร้างเป็นบทเรียนและแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนด้วยการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการเชื่อมโยงของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จัดสภาวะการณ์การเรียนการสอนในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ ผู้ใช้หลายๆ คนสามารถเข้าใช้งานได้ในเวลาเดียวกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละบท ผู้สอนและผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเรียน ผู้เรียนด้วยกันสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาของผู้สอน (Slots for lecture note), กระดานข่าวเพื่อการอภิปราย (Asynchronous bulletin board) หรือเว็บบอร์ด (Web board), ห้องสนทนา (Synchronous chat), การติดต่อสื่อสารผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ (E-mail), การจัดการกับแฟ้มข้อมูล (File management) และการเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลไปสู่แหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ระบบการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีองค์ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) การควบคุม (Control) 4) ปัจจัยนำออก (Output) 5) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ภายในระบบจะนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) 2) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) 3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) 4) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) 5) การติดตาม / ตรวจสอบ

การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง กระบวนการศึกษาของนิสิตที่แสดงออกถึงความสนใจ กระตือรือร้น และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากความต้องการเรียนรู้จุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ สามารถระบุแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้ มีการวัดและประเมินผลตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการใช้ระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการวัดความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ที่ได้รับหลังจากการฝึกงาน และผลการเรียนรู้ของนิสิตที่ศึกษาเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองซึ่งวัดโดยใช้แบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินผลการฝึกประสบการณ์ของนิสิต โดยใช้แบบสอบถาม Rating scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ ค่าระดับคะแนน 60 -100 คะแนน เทียบเท่า S (S : Satisfactory เป็นที่พอใจมาก) โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 5.00 สำหรับค่าระดับคะแนนต่ำกว่า 60 คะแนน เทียบเท่า U (U : Unsatisfactory ไม่เป็นที่พอใจ) โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 3.50

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อการเรียนผ่านระบบการจัดการความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้แบบสอบถามแบบ Rating scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 ระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนิสิตระดับอุดมศึกษา